

+ Μέγεθος Γραμμάτων -

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (Netcompany-Intrasoft)

895/2018 ΑΠ (746912)

(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Περιορισμός αιτήματος αγωγής από καταψηφιστικό και αναγνωριστικό. Λαμβάνει χώρα νομίμως έως την περάτωση της δίκης στο πρώτο βαθμό χωρίς να συνιστά απαράδεκτη μεταβολή του αιτήματος της αγωγής μετά την εκκρεμοδικία κατ' άρθρο 223 ΚΠολΔ. Συνιστά μερική παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής αλλά δεν υπόκειται στον τύπο αυτής. Μέσα πραγματοποιήσεως του. Δεν επιτρέπεται ενώπιον του εφετείου όπου και απορρίπτεται αυτεπάγγελα ως απαράδεκτος ανεξαρτήτως συναίνεσης του αντιδίκου. Όρια μεταβιβαστικού αποτελέσματος έφεσης κατά ερήμην πρωτόδικης απόφασης και ισχυρισμοί που δύναται να προβάλλει ο εκκαλών στην περίπτωση αυτή. Συνέπειες μη προσκόμισης δικαστικού ενσήμου επί καταψηφιστικής αγωγής είναι η απόρριψη αυτής για ουσιαστικούς λόγους και η δημιουργία δεδικασμένου για την ουσιαστική αβασιμότητα της εφόσον η απόφαση τελεσιδικήσει. Ορισμένο λόγου αναίρεσης κατ' άρθρο 559 αριθμ. 8 ΚΠολΔ. Ως «πράγματα» που εφόσον δεν ληφθούν υπόψη από το δικαστήριο θεμελιώνουν τον ανωτέρω λόγο, νοούνται και οι νομικές βάσεις της αγωγής και τα περιστατικά που τις συγκροτούν. **Συνέπειες συνδρομής ευεργετήματος πενίας ή νομικής βοήθειας υπέρ διαδίκου.** Ορθώς το εφετείο έκρινε πως ο περιορισμός του αιτήματος του αναιρεσείοντος ενώπιον του από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό ήταν απαράδεκτος και απέρριψε ακολούθως την αγωγή του ως ουσία αβάσιμη λόγω μη προσκόμισης δικαστικού ενσήμου. Απορρίπτει αναίρεση κατά της 5640/2015 ΕφΑθ.

Αριθμός **895/2018**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α1' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Ιωάννη Γιαννακόπουλο, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου (κωλυομένου του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου Γεωργίου Λέκκα), Αθανάσιο Καγκάνη, Αλτάνα Κοκκοβού, Ιωάννη Μπαλιτσάρη και Χρήστο Τζανερίκο - Εισηγητή, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του, στις 26 Φεβρουαρίου 2018, με την παρουσία και του Γραμματέα Γεωργίου Φιστούρη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσείοντος: ... του .., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου του Ευσταθίου Πουλαράκη και δεν κατέθεσε προτάσεις.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) ... του .., κατοίκου ..., η οποία, λόγω της δικηγορικής της ιδιότητας, παραστάθηκε με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσε προτάσεις, 2) του .., κατοίκου ..., ο οποίος εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο του Νικολέτα Βλασιώτου με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 12/5/2011 αγωγή του ήδη αναιρεσείοντος, που κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών.

Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 1467/2014 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 5640/2015 του Εφετείου Αθηνών.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσείων με την από 12/4/2017 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο πληρεξούσιος του αναιρεσείοντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Με την κρινόμενη αίτησή του ο αναιρεσείων, παραδεκτώς, προσβάλλει την, αντιμωλία εκδοθείσα, κατά την τακτική διαδικασία, υπ' αριθμόν 5460/2015 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, με την οποίαν, αφού εξαφανίσθηκε η ερήμην αυτού εκδοθείσα, υπ' αριθμόν 1467/2014 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, απορρίφθηκε η από 12-05-2011 αγωγή του κατά των ήδη αναιρεσιβλήτων.

II. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 223 του Κ.Πολ.Δ., όταν επέλθει η εκκρεμοδικία είναι απαράδεκτη η μεταβολή του αιτήματος της αγωγής. Κατ' εξαίρεση μπορεί ο ενάγων με τις προτάσεις του εωσότου περατωθεί η δίκη στον πρώτο βαθμό να περιορίσει το αίτημα της αγωγής. Με την διάταξη αυτή, επιτρέπεται, μεταξύ των

άλλων η ολική ή μερική παραίτηση του ενάγοντος από το καταψηφιστικό αίτημα της αγωγής και, έτσι, περιορίζεται η αγωγή στο αναγνωριστικό του δικαιώματος αίτημα, το οποίο υποκρύπτεται στο καταψηφιστικό. Στην περίπτωση αυτή, ο περιορισμός του αιτήματος αν και θεωρείται, κατά την διάταξη του άρθρου 295 παρ. 1 εδ. β' του Κ.Πολ.Δ., μερική παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής (Ολ.Α.Π. 6/1997 και 5/1997) δεν κρίνεται κατά τις διατάξεις που αφορούν την παραίτηση από το δικόγραφο (άρθρο 297 Κ.Πολ.Δ.), αλλά θα εφαρμοστούν οι διατάξεις, που προβλέπουν ειδικά την θεμιτή μεταβολή του αιτήματος της αγωγής, με συνέπεια να μην υπόκειται στον διαγραφόμενο από το άρθρο 297 Κ.Πολ.Δ., τύπο. Κατά συνέπεια, ο περιορισμός του αιτήματος γίνεται με βάση την διάταξη του άρθρου 223 του Κ.Πολ.Δ., η οποία είναι ειδική σε σχέση με εκείνη του άρθρου 297 του ίδιου κώδικος, δηλαδή γίνεται με τις προτάσεις ή όπου δεν είναι υποχρεωτική η υποβολή αυτών, με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά, άλλως θεωρείται ανίσχυρος και δεν λαμβάνεται υπόψη. Από την ίδια ως άνω διάταξη του άρθρου 223 του Κ.Πολ.Δ. προκύπτει, κατά τη σαφή λεκτική της διατύπωση, ότι ο περιορισμός του αγωγικού αιτήματος μπορεί να γίνει έως την περάτωση της δίκης στον πρώτο βαθμό και επομένως αυτός αποκλείεται στην κατ' έφεση δίκη, στην οποία αποκρούεται, και αυτεπαγγέλτως, ως απαράδεκτος, έστω και αν συναινεί ο αντίδικος (ΑΠ 1572/2013, πρβλ. ΑΠ 1308/ 2004, 315/2010). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 528 ΚΠολΔ, αν ασκηθεί έφεση από τον διάδικο που δικάσθηκε ερήμην, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους προσθέτους λόγους, ανεξάρτητα από την διαδικασία που τηρήθηκε. Ο εκκαλούσιος τότε να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προτείνει πρωτοδίκως. Ενώ, κατά την έννοια των άρθρων 2 και 8 του ν. ΓΠΟΗ/1912 "περί δικαστικών ενσήμων", όπως μεταγενεστέρως ερμηνεύθηκε αυθεντικώς, τροποποιήθηκε και ισχύει, ο ενάγων, εάν παραλείψει την προκαταβολή του οφειλομένου τέλους δικαστικού ενσήμου λογίζεται ερήμην δικάζομενος και η αγωγή του απορρίπτεται (κατά το καταψηφιστικό της αίτημα), η απόρριψη δε αυτή θεωρείται ότι γίνεται για ουσιαστικό (κι όχι για τυπικό) λόγο, γεγονός που συνεπάγεται την δημιουργία δεδικασμένου περί της ουσιαστικής αβασιμότητας της αγωγής, εάν η σχετική απόφαση καταστεί τελεσίδικη (ΑΠ1572/2013, 1337/2011, 1107/2005). Επομένως, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, μετά την άσκηση εφέσεως, από τον ερημοδικασθέντα στον πρώτο βαθμό ενάγοντα και την, κατά παραδοχή της, εξαφάνιση της εκκληθείσας αποφάσεως, αυτός δικαιούται να προβάλει στο Εφετείο όλους τους ισχυρισμούς, που μπορούσε να προτείνει πρωτοδίκως, όχι όμως και να προβεί σε περιορισμό του αγωγικού του αιτήματος, αφού αφενός τούτο ρητώς αποκλείεται από το άρθρο 223 ΚΠολΔ και αφετέρου δεν προβλέπεται τέτοιο δικαίωμα από το άρθρο 528 ΚΠολΔ. Τέλος, κατά την διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 14 του Κ.Πολ.Δ., υπάρχει λόγος αναιρέσεως, αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως αναφέρεται σε ακυρότητες, εκπτώσεις από δικαιώματα και απαράδεκτα από το δικονομικό μόνο δίκαιο (σχετ. Ολ.ΑΠ 2/2001 και 12/2000, ΑΠ 1572/2013, ΑΠ 354/2011).

III. Στην προκειμένη περίπτωση, ο ήδη αναιρεσείων - ενάγων άσκησε κατά της προαναφερθείσας, ερήμην αυτού εκδοθείσας, κατά την τακτική διαδικασία, αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποίαν απορρίφθηκε η ένδικη αγωγή του, λόγω της ερημοδικίας του, έφεση. Με τις προτάσεις του ενώπιον του Εφετείου περιόρισε σε αναγνωριστικά τα καταψηφιστικά αιτήματα της αγωγής του (συνολικού ύψους 1.646.000 ευρώ). Το Εφετείο με την προσβαλλομένη απόφασή του έκρινε ότι ο περιορισμός αυτός στον δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας είναι απαράδεκτος και, στη συνέχεια, απέρριψε την ένδικη αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, λόγω μη καταβολής δικαστικού ενσήμου. Έτσι κρίνοντας το Εφετείο, ορθώς ερμήνευσε και εφήρμοσε τις προδιαληφθείσες δικονομικές διατάξεις των άρθρων 223, 297 και 528 του Κ.Πολ.Δ. και ο περί του αντιθέτου πρώτος λόγος της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλομένη απόφαση η πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αριθμ. 14 του Κ.Πολ.Δ., συνισταμένη στο ότι κατά παράβαση των ως άνω δικονομικών διατάξεων έκρινε απαράδεκτο τον περιορισμό του καταψηφιστικού αγωγικού αιτήματος σε αναγνωριστικό και, συνακολούθως, απέρριψε την ένδικη αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, λόγω μη καταβολής του δικαστικού ενσήμου, τυγχάνει αβάσιμος και, εντεύθεν, απορριπτέος.

IV. Περαιτέρω, για την πληρότητα του εκ του άρθρου 559 αριθ. 8 λόγου αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται η αιτίαση ότι το δικαστήριο παρά το νόμο δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, πρέπει στο αναίρετήριο, μεταξύ άλλων, να αναφέρεται ποιά ήταν τα πράγματα αυτά που παρά το νόμο το δικαστήριο της ουσίας δεν έλαβε υπόψη, μολονότι, προτάθηκαν παραδεκτά, και ποιά επίδραση θα ασκούσαν στην έκβαση της δίκης (ΑΠ 1632/2007). Αποτελούν "πράγματα" και άρα, αν δεν ληφθούν υπόψη, ιδρύεται ο ανωτέρω λόγος, μεταξύ άλλων, η κύρια ή επικουρική βάση της αγωγής και τα προς θεμελίωση αυτών και των επί μέρους αιτημάτων περιστατικά (ΑΠ 148/2009, 1573/2006, 759/2006, 1765/2005, 1565/2000, 50/1992). Ο λόγος, όμως, αυτός δεν ιδρύεται αν το δικαστήριο έλαβε μεν υπόψη του τον ισχυρισμό, αλλά τον απέρριψε για οποιοδήποτε λόγο, τυπικό ή ουσιαστικό (ΟΛΑΠ 25/2003, ΑΠ 1413/2010, 291/2010, 1299/2009).

Με τον δεύτερο αναίρετικό λόγο, υπό την επίκληση του αριθμ. 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ο αναιρεσείων προσάπτει στο Εφετείο την αιτίαση ότι μετά την απόρριψη των νομικών βάσεων της αγωγής του από την πλάνη, απάτη και εικονικότητα, δεν ερεύνησε την επικουρική της βάση, από την πώληση και τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, με το αιτιολογικό ότι: "αυτές κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή ασκήθηκαν, επικουρικά υπό την αίρεση της προεξέτασης και κατ' ουσίαν απόρριψης των προηγούμενων (κύριας και επικουρικών) βάσεων της (πλάνης, απάτης, εικονικότητας, 178 ΑΚ)".

Ο λόγος αυτός, που στην πραγματικότητα υπάγεται στον αρ. 8 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, προεχόντως, είναι αόριστος, αφού στο αναίρετήριο δεν αναφέρονται παντάπασι τα "πράγματα" που δεν έλαβε υπόψη του το Δικαστήριο της ουσίας, δηλαδή το (κρίσιμο εν προκειμένω) περιεχόμενο της ένδικης αγωγής και ειδικότερα τα περιστατικά προς θεμελίωση των επικουρικών της βάσεων, από την πώληση και τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, τις οποίες κατά τους ισχυρισμούς του αναιρεσείοντος παρέλειψε να ερευνήσει το Εφετείο, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να ελεγχθεί το παραδεκτό και η νομιμότητα των εν λόγω βάσεων και, εντεύθεν, η βασιμότητα της

επικαλουμένης, με τον υπόψη αναιρετικό λόγο, παράβασης. Και τούτο διότι ο παρών λόγος δεν ιδρύεται με την παράλειψη απάντησης του δικαστηρίου σε ισχυρισμό (όπως εν προκειμένω η κύρια ή επικουρική αγωγική βάση) απαράδεκτο ή μη νόμιμο, που, ως εκ τούτου, δεν ασκεί επίδραση στην έκβαση της δίκης. Τα παραπάνω δε, ανεξαρτήτως της, σε κάθε περίπτωση, αβασιμότητας του λόγου αυτού, αφού από την παραδεκτή επισκόπηση (561 παρ. 2 ΚΠολΔ) του περιεχομένου της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλλά και της ένδικης αιτήσεως, προκύπτει ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη του τις ως άνω αγωγικές βάσεις και δεν τις ερεύνησε με την παραδοχή ότι αυτές: "...ασκήθηκαν επικουρικά υπό την αίρεση της προεξέτασης και κατ' ουσία απόρριψης των προηγούμενων (κυρίας και επικουρικών) βάσεων της (πλάνης, απάτης, εικονικότητας, 178 ΑΚ)". Συνακόλουθα και αυτός ο λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Ν. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, μη υπάρχοντος άλλου αναιρετικού λόγου προς έρευνα, η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως πρέπει ν' απορριφθεί και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων, λόγω της ήττας του, στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, κατά παραδοχή του σχετικού αιτήματος, που υπέβαλαν αυτοί με τις προτάσεις τους (άρθρα 106, 176 και 183 ΚΠολΔ). Πρέπει δε να λεχθεί ότι η παροχή του ευεργετήματος της πενίας ή της παροχής νομικής βοήθειας, θεσμός που προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 198 επ. ΚΠολΔ και 1, 2, 4 και 9 του ν. 3226/2004 "νομική βοήθεια σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος", αντίστοιχα, δεν εμποδίζει το δικαστήριο, σε περίπτωση ήττας εκείνου που έτυχε του ευεργετήματος της πενίας ή έλαβε τη νομική βοήθεια, όπως ο αναιρεσείων, σύμφωνα με την 417/2017 πράξη του Προέδρου του Αρείου Πάγου, να επιβάλει σε βάρος του τα δικαστικά έξοδα του αντιδίκου του. Η είσπραξη, όμως, αυτών δεν μπορεί να επιδιωχθεί με αναγκαστική εκτέλεση πριν πάψουν να υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την παροχή του ευεργετήματος πενίας ή της νομικής βοήθειας και βεβαιωθεί τούτο με απόφαση του αρμόδιου δικαστή (ΑΠ 724/2017, 2069/2013, 1403/2012).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 12/04/2017 αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθμόν 5640/2015 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.

Επιβάλλει στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, τα οποία προσδιορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων επτακοσίων (2.700) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 17 Απριλίου 2018.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του, στις 10 Μαΐου 2018.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Π.Β.